

Sygn. akt III KK 410/15

POSTANOWIENIE

Dnia 10 grudnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Ryński

w sprawie **M. Z.**

J. Z.

oskarżonych z art. 220 § 1 k.k. w zb. z art. 156 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 10 grudnia 2015 r.,

w związku z kasacją pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego A. B. od wyroku Sądu

Okręgowego w Gdańsku z dnia 15 czerwca 2015 r., sygn. akt XIII Ka 94/15

uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w Starogardzie Gdańskim dnia 2 września

2014 r., sygn. akt II K 12/13 i umarzającego postępowanie,

na podstawie art. 531 § 1 k.p.k. w zw. z art. 112 k.p.w.

postanowił

1. pozostawić bez rozpoznania przyjętą kasację,

**2. obciążyć oskarżyciela posiłkowego A. B. kosztami
sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Starogardzie Gdańskim z dnia 2 września 2014 r., sygn. akt II K 12/13 M. Z. i J. Z. zostali skazani za przestępstwa z art. 220 § 2 i 1 k.k. w zb. z art. 156 § 2 i 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. odpowiednio na kary 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania na okres próby 2 lat oraz 9 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania na okres próby 3 lat.

Na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonych, Sąd Okręgowy w Gdańsku wyrokiem z dnia 15 czerwca 2015 r., sygn. akt XIII Ka 94/15 uchylił

zaskarżony wyrok i w oparciu o przepis art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 5 § 1 pkt 4 k.p.w. umorzył postępowanie w sprawie.

Od tego wyroku kasację wniósł pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego. W kasacji zarzucił wyrokowi Sądu odwoławczego rażące naruszenie prawa, mogące mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. obrazę art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k., będącą uchybieniem określonym w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. polegającą na niezasadnym przyjęciu przez Sąd Okręgowy, że zachodzi okoliczność wyłączająca postępowanie w postaci przedawnienia karalności w sytuacji, gdy zarzucany oskarżonym czyn wypełnia znamiona czynu zabronionego stypizowanego w art. 220 § 2 i § 1 k.k. w zb. z art. 156 § 2 i § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., w związku z czym nie doszło do przedawnienia jego karalności.

W oparciu o tak sformułowany zarzut skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Pismem złożonym w dniu 8 października 2015 r. Prokurator Prokuratury Okręgowej zauważył, że zgodnie z art. 110 § 1 k.p.w. kasacja została wniesiona przez osobę nieuprawnioną.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasację wniesioną przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego należało uznać za niedopuszczalną, albowiem dotyczy ona rozstrzygnięcia sadu odwoławczego w sprawie o wykroczenia, czego skarżący wydaje się nie dostrzegać.

W tym kontekście wskazać należy, że „sprawą o wykroczenie” jest nie tylko sprawa prowadzona w trybie przewidzianym w kodeksie postępowania w sprawach o wykroczenia, ale także sprawa prowadzona na podstawie przepisów kodeksu postępowania karnego, jeżeli ostatecznie dojdzie do wydania orzeczenia uznającego czyn za wykroczenie. Odnosi się to również do sytuacji, gdy dopiero sąd drugiej instancji, rozpoznając środek odwoławczy od orzeczenia w sprawie o przestępstwo, uznał w orzeczeniu kończącym postępowanie czyn, którego ono dotyczyło, za wykroczenie (zob. postanowienie SN z dnia 15 kwietnia 2010 r., III KZ 29/10, LEX nr 583869).

O tym, że w sprawie może dochodzić do takiego przekształcenia stosowania procedury karnej i wykroczeniowej przekonuje art. 400 k.p.k., który formułuje zasadę - „...jeżeli po rozpoczęciu przewodu sądowego ujawni się, że czyn oskarżonego stanowi wykroczenie, sąd, nie przekazując sprawy właściwemu sądowi, rozpoznaje ją w tym samym składzie, stosując w dalszym jej toku przepisy Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia...”. Norma wynikająca z treści tego przepisu funkcjonuje również w postępowaniu odwoławczym na podstawie art. 458 k.p.k.

Odnosząc te uwagi do sprawy niniejszej należy przypomnieć, że została ona wszczęta aktem oskarżenia skierowanym do Sądu przez prokuratora w odniesieniu do dwóch oskarżonych o przestępstwa z art. 220 § 1 k.k. w zb. z art. 156 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. Zatem, przed sądem pierwszej instancji toczyła się ona w trybie przepisów KPK i została zakończona wyrokiem skazującym obydwu oskarżonych za zarzucane im przestępstwa, przy częściowej zmianie opisu czynu każdego z nich oraz korekcie kwalifikacji prawnej - art. 220 § 2 i § 1 k.k. w zb. z art. 156 § 2 i § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.. Natomiast po rozpoznaniu apelacji obrońcy oskarżonych Sąd Okręgowy w Gdańsku przyjął, że obydwa czyny oskarżonych stanowiły wykroczenia z art. 283 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz.U.2014.1502 j.t.), których karalność ustała z powodu przedawnienia (s. 7 – 8 uzasadnienia SO). W związku z tym, uwzględniając upływ terminów wskazanych w art. 45 § 1 k.w., na podstawie art. 5 § 1 pkt 4 k.p.w. postępowanie w sprawie o te wykroczenia umorzył, stwierdzając wystąpienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej. Wprawdzie w podstawie normatywnej tego rozstrzygnięcia Sąd odwoławczy powołał przepis art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k., podczas gdy Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia zawiera własny katalog bezwzględnych przyczyn odwoławczych i miał tu zastosowanie art. 104 § 1 pkt 7 k.p.w., jednak obydwa te przepisy odnoszą się do negatywnej przesłanki procesowej przedawnienia i nie może być wątpliwości, że postępowanie to zakończyło się prawomocnie w drugiej instancji, jako sprawa o wykroczenie. Konsekwencją przyjęcia takiego rozstrzygnięcia w wyroku sądu odwoławczego kończącym postępowanie było zastosowanie art. 400 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. i w dalszej perspektywie zmiana procedury poprzez stosowanie przepisów Kodeksu

postępowania w sprawach o wykroczenia, w części dotyczącej nadzwyczajnych środków zaskarżenia, w tym regulacji odnoszących się do szczególnego trybu i terminów wniesienia kasacji (zob. też wyrok SN z dnia 13 listopada 2014 r., V KK 322/14, OSNKW 2015/3/29, postanowienie SN z dnia 23 października 2003 r., IV KK 94/03, OSNKW 2004/2/16).

Należy przypomnieć, że przepis art. 110 § 1 k.p.w. wyłącza uprawnienie stron do wnoszenia kasacji w postępowaniu w sprawach o wykroczenia i enumeratywnie wymienia podmioty, które mogą wystąpić z takim nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia. Są nimi Prokurator Generalny oraz Rzecznik Praw Obywatelskich, natomiast w sprawach podlegających orzecznictwu sądów wojskowych Naczelny Prokurator Wojskowy, a w sprawach naruszenia praw dziecka także Rzecznik Praw Dziecka. Zatem w przypadku zasad wnoszenia kasacji w analizowanym układzie procesowym znajduje wyłączne zastosowanie wskazany wyżej przepis Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia, a nie art. 520, 521 i 524 § 2 i 3 Kodeksu postępowania karnego.

W tej sprawie żaden z wymienionych wyżej podmiotów szczególnych nie wystąpił z kasacją, wobec czego nie było podstaw ustawowych do uznania pisma procesowego oskarżyciela posiłkowego z dnia 12 sierpnia 2015 r. za kasację, skoro nie był on uprawniony do jej wniesienia w sprawie o wykroczenie. Również tryb postępowania wskazany w art. 110 § 3 k.p.w. dotyczy tylko podmiotów wymienionych § 1 tego przepisu. Natomiast decyzja merytoryczna jaka zapadła w tej sprawie znajduje swoją podstawę normatywną w art. 112 k.p.k. nakazującym stosować odpowiednio w postępowaniu wykroczeniowym, w przedmiocie kasacji, m. in. art. 530 § 2 i 3 k.p.k. oraz art. 531 § 1 k.p.k. W myśl art. 531 § 1 k.p.k. Sąd Najwyższy pozostawia bez rozpoznania kasację wniesioną i przyjętą z naruszeniem zasad określonych w art. 530 § 2 k.p.k. Z kolei ten drugi przepis nakłada na prezesa sądu, do którego wniesiono kasację, obowiązek odmowy jej przyjęcia w przypadku, gdy została wniesiona przez osobę nieuprawnioną (art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k.). Skoro zatem przyjęto wywiedzioną w tej sprawie kasację pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego nie bacząc, że z mocy ustawy nie należy on do kręgu podmiotów uprawnionych do jej wnoszenia w postępowaniu w

sprawach o wykroczenia, jego inicjatywę procesową należało pozostawić bez rozpoznania jako niedopuszczalną w świetle obowiązującego prawa.

Mając to wszystko na uwadze Sąd Najwyższy postanowił, jak na wstępie, obciążając oskarżyciela posiłkowego kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego w oparciu i przepis art. 119 k.p.w. w zw. z art. 637 § 1 k.p.k. i art. 637 a k.p.k.